Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem"

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

un par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem"

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))

(2016/C 264/07)

Ziņotājs: Jorge PEGADO LIZ

Padome 2016. gada 18. janvārī un Eiropas Parlaments 2016. gada 21. janvārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem"

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

un par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem"

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD)).

Par komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2016. gada 13. aprīlī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 516. plenārajā sesijā, kas notika 2016. gada 27. un 28. aprīlī (2016. gada 27. aprīļa sēdē), ar 146 balsīm par, 61 balsi pret un 44 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK atzīst iespēju un nepieciešamību reglamentēt atsevišķus Komisijas paziņojumā (COM(2015) 633 final) minētos jautājumus, jo īpaši direktīvas par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem priekšlikuma noteikumus.

1.2. Tomēr EESK uzskata, ka citi turpmāk minētie faktori ir daudz svarīgāki nekā līgumtiesību reglamentācija līgumos par materiālā kustamā īpašuma tiešsaistes pārdošanu, ka tie ir nozīmīgāki un prioritāri, ņemot vērā mērķus, ko Komisija plāno sasniegt saistībā ar digitālā vienotā tirgus izveidi, un ka tie rada ievērojamus šķēršļus pārrobežu tirdzniecības attīstībai.

1.3. Turklāt attiecībā uz aplūkotajiem aspektiem EESK nepiekrīt Komisijas sniegtajam juridiskajam pamatam un ierosina drīzāk atsaukties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 169. pantu.

1.4. No šā panta 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī no 4. punkta izriet, ka pieņemtajiem pasākumiem principā būtu jābalstās uz minimālas saskaņošanas direktīvām, kā to vispārīgi ir pieņēmis Eiropas likumdevējs.

1.5. EESK uzskata, ka reglamentēt šos jautājumus divās direktīvās, nevis vienotā instrumentā ir pieņemami tikai tāpēc, ka ir vajadzība un ir vēlams steidzami regulēt tirdzniecību ar digitālo saturu tiešsaistē.

1.6. Tāpat komiteja uzskata, ka iemesli, kas minēti, lai pieņemtu mērķtiecīgas pilnīgas saskaņošanas variantu, nevis citus variantus, piemēram, brīvprātīgu Eiropas tipveida līgumu apvienojumā ar ES uzticamības marķējumu vai minimālu saskaņošanu atbilstoši LESD 169. pantam, ir nepietiekami.

1.7. Attiecībā uz aspektiem, kurus turpmāk regulēs atsevišķi saskaņā ar priekšlikumu par materiālā kustamā īpašuma tiešsaistes pārdošanas līgumiem, komiteja uzskata, ka pareizāk būtu tos regulēt kopā ar citiem aspektiem Direktīvas 1999/44/EK pārskatīšanas ietvaros un tajā veltīt tiem vienu nodaļu, *REFIT* īstenošanas kontekstā attiecībā uz patērētāju aizsardzību.

1.8. Turklāt ar priekšlikumu par materiālā īpašuma pārdošanu tiešsaistē Komisija izveidoja divas sistēmas un tādējādi ieviesa diferencētu pieeju preču pārdošanai tiešsaistē un preču pārdošanai bezsaistē, un tas ir nepieņemami.

1.9. Ja Komisijas iecere tiks apstiprināta pašreizējā veidā, EESK iesaka veikt virkni uzlabojumu ierosinātajiem noteikumiem, lai netiktu mazinātas patērētāju tiesības, vienlaikus patērētājiem efektīvi nodrošinot augstu aizsardzības līmeni, kā noteikts LESD.

1.10. Tas jo īpaši attiecas uz digitālā satura tirdzniecības regulējumu, ko EESK atzīst par prioritāru, pragmatisku iemeslu dēļ pieņemot šajā sakarā Komisijas ierosināto maksimālas mērķtiecīgas saskaņošanas risinājumu.

1.11. Tomēr šī ir joma, kurā pastāv prognozēšanas trūkumi un regulējuma nepilnības. Tas nav savienojams ar maksimālu saskaņošanu un rada nepārvaramus sarežģījumus transponēšanai un piemērošanai dalībvalstīs. Šie sarežģījumi ir jāpārvar, izmantojot virkni priekšlikumu par konkrētiem aspektiem.

2. **Ievads – viens paziņojums, divi direktīvas priekšlikumi**

2.1. Ar minēto paziņojumu Komisija sper pirmo soli ceļā uz digitālā vienotā tirgus stratēģijas piemērošanu Eiropā ([1]) un īsteno vienu no 2015. gada darba programmas ([2]) svarīgākajiem pasākumiem. Ierosinātā dokumenta viens no galvenajiem mērķiem ir nodrošināt "patērētājiem un uzņēmumiem labāku piekļuvi tiešsaistes precēm un pakalpojumiem visā Eiropā", un tajā ir ietverti šādi divi leģislatīvi instrumenti:

a) priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem; un

b) priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem.

2.2. Apzinoties to, ka no sistemātikas viedokļa abu priekšlikumu būtiskie aspekti ir cieši saistīti ar direktīvu par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām ([3]), Komisija norādīja, ka tie būs "saskaņoti, cik iespējams". Tomēr savu lēmumu pieņemt divus likumdošanas instrumentus tā skaidroja, precizējot, ka "digitālā satura specifikas dēļ vairāki noteikumi ir regulējami citādāk nekā tie, kas attiecas uz precēm", un, "ja notiks digitālā satura strauja tehnoloģiskā un komerciālā attīstība, tad būs jāpārskata šīs direktīvas piemērošana", kā arī norādot, ka tas risināms, "iekļaujot šos noteikumus vienā juridiskā instrumentā, proti, direktīvā par digitālā satura piegādi".

2.3. Ar abiem minētajiem priekšlikumiem Komisija vēlas sasniegt piecus mērķus:

a) samazināt izmaksas, kas izriet no līgumtiesību atšķirībām;

b) radīt juridisko noteiktību uzņēmumiem;

c) veicināt to, lai patērētājiem būtu izdevīga pārrobežu iepirkšanās tiešsaistē Eiropas Savienībā;

d) samazināt patērētājiem nodarīto kaitējumu saistībā ar bojātu digitālo saturu;

([1]) EESK atzinums: OV C 71, 24.2.2016., 65. lpp.
([2]) COM(2014) 910 final.
([3]) OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

e) kopumā līdzsvarot patērētāju un uzņēmumu intereses un uzlabot ikdienas dzīvi.

2.4. Komisija uzskata, ka abos gadījumos piemērotākā metode ir mērķtiecīga saskaņošana. Tas nozīmē noteikumu pilnīgu saskaņošanu digitālā satura piegādes un preču tiešsaistes pārdošanas līgumu jomā, kā arī digitālā satura piegādes un preču tiešsaistes pārdošanas līgumu slēdzošo pušu saistošo tiesību un pienākumu jomā. Tas aptver gandrīz visus direktīvas noteikumus, izņemot "noteikumus par līgumu izstrādi, spēkā esību vai sekām, tostarp noteikumus par līguma izbeigšanas sekām" (direktīvas priekšlikuma par distances pārdošanu 1. panta 4. punkts), kā arī dažus tās īstenošanas aspektus.

2.5. Attiecībā uz piemērošanas jomu Komisija to ir nepārprotami ierobežojusi līdz līgumtiesību noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp uzņēmumu un patērētāju, jo, kā minēts ietekmes novērtējumā (23. lpp.), nav nekāda pamata domāt, ka esošās līgumtiesību atšķirības kavē ES uzņēmumus veikt pirkumus ārpus valsts robežām. Komisija atzīst, ka arī MVU, kas ir vājāki dalībnieki ar mazākām sarunu vešanas spējām, saskaras ar grūtībām, kuras saistītas ar līgumtiesībām, jo īpaši gadījumos, kad tie izmanto digitālo saturu. Tomēr, īpaši ņemot vērā iesaistīto pušu un dalībvalstu pausto nostāju, Komisija nolēma šim jautājumam pievērst uzmanību saistībā ar citām digitālā vienotā tirgus stratēģijā paziņotajām iniciatīvām.

2.6. Attiecībā uz leģislatīvā instrumenta izvēli Komisija pamato savu nostāju par labu direktīvai, nevis regulai, uzsverot, ka direktīvas ir labāk piemērotas nekā regulas, jo sniedz dalībvalstīm brīvību pielāgot tās īstenošanu atkarībā no valsts tiesību aktiem. Komisija uzskata, ka šī izvēle apvienojumā ar patērētāju tiesību pilnīgu un mērķtiecīgu saskaņošanu radīs pienācīgu līdzsvaru starp patērētāju aizsardzības paaugstinātu līmeni ES mērogā un daudzām jaunajām iespējām, ko pilnīga saskaņošana sniedz uzņēmumiem.

2.7. Ekonomiskajā aspektā Komisija pamato šos direktīvu projektus ar vairākām hipotēzēm, tostarp šādām:

a) Eiropas e-komercijas tirgum ir spēcīgs potenciāls, kas vēl nav izmantots;

b) digitālā vienotā tirgus izveide veicinās spēcīgāku izaugsmi Eiropā;

c) ES uzņēmumi varēs paaugstināt savu konkurētspēju, jo tiem būs vieglāk pārdot ne tikai savas valsts, bet arī citos tirgos;

d) vienotu tiesību noteikšana patērētājiem līdz ar augstāku aizsardzības pakāpi veicinās viņu uzticību pirkumiem ārvalstīs;

e) ja tiktu likvidēti ar līgumtiesībām saistītie šķēršļi, ārpus valsts robežām savus produktus tiešsaistē tirgotu vēl aptuveni 122 000 uzņēmumi. Pārrobežu tirdzniecības vērtība Eiropas Savienībā varētu pieaugt aptuveni par 1 miljardu euro. Lielāka konkurence tiešsaistes mazumtirdzniecības sektorā izraisītu mazumtirdzniecības cenu pazemināšanos visās dalībvalstīs, ES līmenī samazinot cenas vidēji par 0,25 %, kas tieši izraisītu ES mājsaimniecību patēriņa pieaugumu aptuveni par 18 miljardiem euro;

f) turklāt patērētājiem būs pieejama plašāka produktu un pakalpojumu izvēle; tas veicinās viņu labklājību. Jaunu patērētāju skaits, kuri iepirktos tiešsaistē pāri robežām, būtu no 7,8 līdz 13 miljoniem. Ir paredzams, ka kopējais reālā ES IKP pieaugums gadā būs aptuveni EUR 4 miljardi.

2.8. Tomēr, lai gūtu gaidītos rezultātus, ar abām pašlaik ierosinātajām direktīvām nepietiek – tās ir daļa no plašāka pasākumu kopuma, no kuriem Komisija jo īpaši uzsver šādus pasākumus:

a) priekšlikums regulai par tiešsaistes satura pakalpojumu pārrobežu pārnesamību;

b) kvalitatīvas paku piegādes pārrobežu pakalpojumu ieviešana;

c) ģeogrāfiskās bloķēšanas atcelšana;

d) strīdu izšķiršanas tiešsaistē platformas darbības uzsākšana ([4]).

2.9. Visbeidzot, Komisija paskaidro, ka ir "jārīkojas nekavējoties", kamēr nav par vēlu, jo jebkāda kavēšanās digitālā satura jomā radītu šķietamības risku, ka valstu noteikumi izraisa juridisko sadrumstalotību, kas radītu šķēršļus gan patērētājiem, gan pārrobežu tirdzniecībā iesaistītajiem piegādātājiem.

3. **Vispārīga informācija**

3.1. Domājams, ka ekonomiskais un psiholoģiskais pamatojums, kas liecinātu, kāda ir saistība starp ierosinātajiem leģislatīvajiem pasākumiem un elektroniskās komercijas apjoma pieaugumu, kā arī par to nenovēršamo ietekmi uz izaugsmi Eiropā, ir jāmeklē ietekmes novērtējuma pielikumā sniegtajā pētījumā. Taču minētā dokumenta sīka analīze nerada skaidrību un pārliecību par to, ka tās sākotnējie un beigu dati ir pilnībā uzticami, ka tos nav ietekmējuši citi faktori un ka citi varianti neradītu labākus rezultātus.

3.1.1. Pat pieņemot, ka ir drošticami sākotnējie statistikas dati, saskaņā ar kuriem 62 % (10. lpp.) Eiropas tirgotāju, t. i., vairāk nekā 122 000 uzņēmumu un vairāk nekā 13,5 % patērētāju (13. lpp.) jeb 8–13 miljoni jaunu patērētāju (kas palielina to kopējo skaitu līdz 70 miljoniem) sāktu izmantot pārrobežu tirdzniecību tiešsaistē, ja tiktu atcelti no pašreizējās juridiskās sistēmas tieši izrietošie iespējamie šķēršļi un papildu izmaksas, tas vēl neļauj pārliecinoši noteikt gaidāmo tirdzniecības apjoma pieaugumu un pamatot attiecīgi aplēsto Eiropas IKP pieaugumu par 0,03 % jeb 4 miljardiem euro kā nepieciešamas un ekskluzīvas sekas; turpretī ir skaidrs, ka katram uzņēmumam būs nepieciešami vidēji 7 000 euro, lai līguma instrumentus pielāgotu jaunajai sistēmai.

3.1.2. No otras puses, minētajā pētījumā nepietiekami kvantitatīvā veidā ir izklāstīts, kā citi papildu faktori, piemēram, noteikumi par valodu lietošanu vai nodokļu režīmi, ātrdarbīga interneta pakalpojumu kvalitāte, izmaksas un pieejamība, krāpniecības risks, tiesvedības izdevumi, maksāšanas līdzekļu drošība, pārdevēju identitātes un godprātības sertifikācija, uzticības trūkums strīdu izšķiršanas procedūrām tiesās vai alternatīvi, arī turpmāk būtiski ietekmēs vai neietekmēs izvēli izmantot pārrobežu tirdzniecību tiešsaistē – iespējams, pat vēl vairāk nekā pašreizējā tiesību sistēma (aprakstīta ietekmes novērtējuma 7. un turpmākajās lpp., kā arī 18. un turpmākajās lpp.).

3.1.2.1. Šajā nolūkā jo īpaši būtu jānorāda uz kavējumiem saistībā ar transponēšanu, piemērošanas grūtībām un vairāku ar Direktīvu 2013/11/ES ([5]) ieviesto strīdu alternatīvas izšķiršanas (SAI) sistēmu neefektivitāti, kā attiecīgi ir minēts visos Komisijas pasūtītajos pētījumos. Tā cēlonis bieži ir atsevišķu dalībvalstu finanšu līdzekļu trūkumus un jo īpaši sistēmas strīdu izšķiršanai tiešsaistē (SIT) acīmredzamā neefektivitāte; šo sistēmu ieviesa ar Regulu (ES) Nr. 524/2013 ([6]), kas stājās spēkā 2016. gada 15. februārī, un tā ir būtiska digitālā vienotā tirgus darbībai.

3.1.3. Turklāt nav skaidri minēts, kāda ir piedāvājuma un pieprasījuma elastības relatīvā ietekme, aprēķinot tirgus piesātinājumu pilnīgas konkurences apstākļos, kas, lai arī tā ir tīri teorētiska hipotēze, ir īpaši svarīgi modeļa ticamībai, pat nerunājot par ārējiem makroekonomiskās politikas faktoriem, kas izšķiroši nosaka patērētāju lēmumus par pirkumiem, piemēram, stingrās ekonomiskās politikas ietekmi salīdzinājumā ar izaugsmes politiku, kuras pamatā ir patēriņš un investīcijas keinsisma stilā.

([4]) OV L 165, 18.6.2013., 1. lpp.
([5]) OV L 165, 18.6.2013.
([6]) Skatīt 5. zemsvītras piezīmi.

3.1.4. Visbeidzot, Komisijas novērtējumā ir uzsvērts ierosinātais modelis, un tajā nav pienācīgi ņemtas vērā četru pārējo iespējamo modeļu ekonomiskās sekas (ietekmes novērtējums, sākot no 23. lpp.), kuri arī varētu palīdzēt novērst tos pašus šķēršļus, un tādējādi būtu bijis iespējams veikt salīdzinošu analīzi. Tas jo īpaši attiecas uz 5. variantu "brīvprātīgs Eiropas līguma paraugs apvienojumā ar ES uzticamības marķējumu" (25. lpp.), lai arī tā izmaksas nebūtu lielas, tas būtu vienkāršāks un radītu mazu birokrātisko slogu (38. un turpmākās lpp.), respektīvi, tas būtu variants, kurš visvairāk atbilstu regulējuma uzlabošanas paketei ([7]) un Normatīvās atbilstības un izpildes programmai (*REFIT*) ([8]), turklāt tas ir guvis vislielāko atbalstu sagatavošanas konsultācijās.

3.2. Arī maksimālās saskaņošanas direktīvu izvēle nav pienācīgi pamatota. EESK jau ir uzsvērusi, ka attiecībā uz to jautājumu saskaņošanu, kas skar galvenokārt iekšējā tirgus darbību, tā vispār vairāk atbalsta cik vien nepieciešams detalizētu regulu pieņemšanu. Komiteja ir arī apliecinājusi, ka jomās, kas konkrēti ietekmē patērētāju tiesības, tā dod priekšroku minimālās saskaņošanas direktīvām, kā cita starpā izriet no LESD minētā principa (169. panta 4. punkts).

3.2.1. Turpretī EESK ir vairākkārt paudusi iebildumus pret pēdējos gados dominējošo Komisijas tendenci pieņemt maksimālās saskaņošanas direktīvas, kas ir sniegušas zemu aizsardzības līmeni un vāji atbilst profesionāļu interesēm ([9]).

3.2.2. Šajā konkrētajā gadījumā pastāv daudzi jautājumi, kuri direktīvās nav ņemti vērā, lai gan būtu nepieciešams tos saskaņot, piemēram, jautājums par vecumu, no kura nepilngadīgas personas var slēgt līgumus digitālā vidē (direktīvas par datu aizsardzību jaunākajā versijā šis vecums ir noteikts starp 13 un 16 gadiem); jautājums par to negodīgu noteikumu specifisko kategoriju definīciju attiecībā uz tiešsaistes līgumiem, uz kurām nav attiecināma Direktīva 93/13/EEK ([10]); jautājums par neseno praksi ieviest taustiņu "maksāt tūlīt" (*pay now*) atsevišķu sociālo tīklu vietnēs, bez jebkādas atsauces uz atbildīgās platformas tīmekļa vietni; jautājums par standarta klauzulas par kopregulējumu vēlamu iekļaušanu.

3.3. Nešķiet arī pamatoti vienas direktīvas vietā izvēlēties divas, jo juridiskie noteikumi tiek lieki dublēti, ir nepieciešams papildu transponēšanas darbs, lai nodrošinātu to saskaņotību ar iekšējiem noteikumiem katrā dalībvalstī, un tas rada nepieciešamību pēc papildu interpretācijas. Tas būtu pilnīgi lieki, ja par pamatu būtu pieņemta direktīva par materiālā īpašuma tiešsaistes pārdošanu un nemateriālo līdzekļu pārdošanas īpatnības būtu integrētas kā pamatrežīma izņēmumi, ņemot vērā to, ka atšķirība starp materiālu īpašumu un digitālu saturu nav manāma, jo īpaši gadījumos, kad tie ir savstarpēji savienoti.

3.4. Pēc Komisijas ieskatiem, instrumenta izvēle ir notikusi pēc šāda principa: 189 atbildes, kas iegūtas sabiedriskā apspriešanā no visām ieinteresēto pušu kategorijām visā Eiropas Savienībā; apspriešanās ar grupu, ko veido 22 organizācijas, kas pārstāv plašu interešu loku un kura kopā sanākusi septiņas reizes; semināri ar dalībvalstīm; sanāksmes ar valstu iestādēm, kuras atbild par tiesību aktu piemērošanu, sadarbības komitejas patērētāju aizsardzības jomā sanāksmes laikā, un ar valstu iestādēm, kuras atbild par patērētāju politiku, – patērētāju politikas tīkla sanāksmes laikā (2015. gada maijā). Vēlāk šīs mērķa grupas derīgums tika apstrīdēts, ņemot vērā tās ierobežoto apmēru ([11]).

3.4.1. Taču saskaņā ar zināmajiem un publiskotajiem rezultātiem ([12]) izvēlētajam variantam nav pārliecinoša vairākuma atbalsta – patērētāju organizācijas nepārprotami iebilda pret tirgotāja valsts tiesību aktu jebkāda veida piemērošanu, savukārt lielākā daļa arodasociāciju un daži akadēmiķi ir labvēlīgi šim variantam. Turklāt lielākā daļa dalībvalstu apšaubīja jaunu tiesību aktu nepieciešamību attiecībā uz distances pirkumiem (ņemot vērā, ka pašreizējie tiesību akti jau ietver tiešsaistes pārdošanu) un jo īpaši divu direktīvu publicēšanas piemērotību, jo ir grūti konstatēt precīzas un skaidri definētas pamatnostādnes. Objektīvi analizējot apspriešanā gūtās atbildes, pirmajā mirklī šķiet, ka 5. variants gūst vispārēju piekrišanu gan profesionāļu, gan patērētāju vidū, pat ja šis scenārijs acīmredzami ir atkarīgs no tipveida līguma klauzulu satura, par ko sektorā ir jāvienojas, kā arī no uzticamības marķējuma izmantošanas un pieņemšanas pakāpes ES uzņēmumos, arī tāpēc, ka šis variants rada vismazākās izmaksas profesionāļiem.

([7]) EESK atzinums: OV C 13, 15.1.2016., 192. lpp.
([8]) EESK atzinums: OV C 230, 14.7.2015., 66. lpp.
([9]) EESK atzinumi: OV C 108, 30.4.2004., 81. lpp., OV C 317, 23.12.2009., 54. lpp., un OV C 181, 21.6.2012., 75. lpp.
([10]) Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, vēlāk grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvu 2011/83/ES.
([11]) EESK atzinums: OV C 383, 17.11.2015., 57. lpp.
([12]) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion /

3.5. Visbeidzot, ir jāatgādina, ka jautājumā par patērētāju tiesībām digitālajā vidē komitejai ir bijusi iespēja sīki izteikties vairākos atzinumos, izveidojot pamata nostāju, saskaņā ar kuru tiesībām, kas ir atzītas saistībā ar darījumiem fiziskajā bezsaistes pasaulē (klātienes līgumi), ir jābūt saskaņotām ar tiesībām, kas ir atzītas tiešsaistes vidē, neskarot digitālā (nemateriālā) satura darījumu īpašās iezīmes vai piemērotos formātus, taču vienmēr vēršot uzmanību uz to stiprināšanu, nevis mazināšanu vai vājināšanu. Ar priekšlikumu par materiālā īpašuma pārdošanu tiešsaistē Komisija izveidoja divas sistēmas un tādējādi ieviesa diferencētu pieeju preču pārdošanai tiešsaistē un preču pārdošanai bezsaistē, un tas ir nepieņemami.

4. **Īpašas piezīmes**

4.1. Iepriekš minētās piezīmes nenozīmē to, ka EESK pilnībā noraida nepieciešamību un iespēju reglamentēt atsevišķus jautājumus, kas iekļauti izskatāmo direktīvu priekšlikumos, jo sevišķi attiecībā uz digitālā satura tiešsaistes pārdošanu. Materiālā īpašuma tiešsaistes pārdošanas jomā EESK iesaka pieņemt savlaicīgus pasākumus *REFIT* programmas ietvaros. Vietas taupības nolūkos piezīmes, kas paustas attiecībā uz katru priekšlikumu, attiecas tikai uz tiem aspektiem, saistībā ar kuriem EESK nepiekrīt ierosinātajiem noteikumiem.

4.2. Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem (COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))

4.2.1. Runājot par juridisko pamatu, patērētāju pārstāvji tāpat kā vairākums EESK locekļu atbilstoši komitejas iepriekšējiem atzinumiem uzskata, ka tam vajadzētu būt LESD 169. panta 2. punktam, ņemot vērā to, ka jautājums nav tikai un vienīgi par vienotā tirgus izveidi, bet galvenokārt par patērētāju tiesību definīciju, viņu aizsardzību un aizstāvību; tomēr daži EESK locekļi, proti, uzņēmējdarbības pārstāvji, kas prioritāti piešķir vienotā tirgus īstenošanai, piekrīt Komisijai.

4.2.2. Tā kā ir izvēlēta direktīva, EESK uzskata, ka saskaņošanai jābūt minimālai, pamatā izmantojot pašreizējās direktīvas par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām (Direktīva 1999/44/EK) modeli, jo izvēlētais variants rada papildu sadrumstalotību, samazina tiesisko noteiktību un izveido divas aizsardzības kategorijas, ņemot vērā, ka veiktajiem "uzlabojumiem" vajadzētu būt piemērojamiem arī pārdošanai fiziskajā pasaulē.

4.2.3. Ņemot vērā sarežģītos tiesību aktus patērētāju aizstāvības jomā, priekšlikums mijiedarbojas ar vairākiem citiem noteikumiem, kurus tas papildina ([13]), tā radot nepieciešamību pēc lieka un sarežģīta interpretācijas darba, kas ir pretrunā labāka regulējuma paketē iekļautajiem labas pārvaldības noteikumiem un rada papildu sarežģījumus transponēšanā, kuras mērķis ir šādus noteikumus padarīt piemērotus spēkā esošajam valstu regulējumam, kurā ir transponēti un izpildīti Kopienas standarti un kas dažādās dalībvalstīs atšķiras.

4.2.4. Attiecīgi EESK labprātāk vēlētos, lai šajā direktīvas priekšlikumā minētie noteikumi papildinātu Direktīvas 1999/44/EK pārskatīšanu *REFIT* programmas ietvaros.

4.2.5. Turpmākajos punktos sniegti atsevišķi konkrētu grozījumu priekšlikumi attiecībā uz dažiem priekšlikuma noteikumiem.

4.2.5.1. ***1. pants – Priekšmets***

No direktīvas priekšmeta nebūtu jāizslēdz iepirkuma procedūras par dažiem tiešsaistes vai distances pakalpojumiem, piemēram, preču noma.

4.2.5.2. ***2. pants – Definīcijas***

1. Komercgarantijai būtu jāietver arī citi atlīdzināšanas veidi, jo citādi nebūs iespējams uzskatīt, ka uz tiem attiecas 15. panta noteikumi.

([13]) Direktīva 2011/83/ES (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.); Direktīva 2009/125/EK (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.) un 2010. gada 19. maija Direktīva 2010/30/ES (OV L 153, 18.6.2010., 1. lpp.).

2. Materiāli kustami priekšmeti nav definēti pozitīvi, un tas rada iespējas atšķirīgām interpretācijām dalībvalstīs.

3. Nav izslēgti arī citi produktu veidi, kuriem ir piemērojami atsevišķi tiesību akti, piemēram, farmācijas produkti un medicīnas ierīces un uz kuriem neattiecas citu patērētāju aizsardzības instrumentu īstenošana.

4. Nav precizēts, vai tiešsaistes platformas var uzskatīt par "pārdevējiem".

5. Tas pats attiecas arī uz ražotājiem saistībā ar viņu tiešo atbildību pret patērētāju, kas noteikta 16. pantā.

4.2.5.3. ***3. pants – Saskaņošanas pakāpe***

Saskaņošanas pakāpei vajadzētu būt minimālai ar visām no tā izrietošajām sekām attiecībā uz piemērojamo režīmu.

4.2.5.4. ***4. un 5. pants – Atbilstība līgumam***

1. Būtu jāiekļauj "ilgtspējas" kritērijs ([14]) un jānorāda, no kā ir atkarīgs garantijas derīguma termiņš.

2. Atbilstības prasību definīcija būtu jāformulē ar negatīvu izteiksmi, lai skaidri atbrīvotu patērētāju no pienākuma apliecināt, ka prece nav atbilstīga, par preces atbilstības pierādīšanu jābūt atbildīgam pārdevējam.

3. Šajā pantā formulētie izņēmumi paredz vispārēju pārdevēja atbildības izslēgšanu, kas nevar tikt vērsta pret patērētāju, neskarot tiesības uz atlīdzinājumu (piemērojami "*VW*" gadījumā).

4.2.5.5. ***7. pants – Trešās personas tiesības***

Beigās pievienot tekstu "(..), izņemot gadījumus, kad puses par to ir skaidri vienojušās un attiecīgi ir precizēts līguma noteikumos".

4.2.5.6. ***8. pants – Atbilstības līgumam noteikšanas brīdis un pierādīšanas pienākuma pāreja***

1. Panta 2. punkta beigās pievienot tekstu "izņemot gadījumus, kad ierīkošanas īpašā sarežģītība attaisno ilgāku termiņu un attiecīgi ir nolīgts ar pārdevēju".

2. Šajā priekšlikumā noteiktajām tiesībām attiecībās ar pārdevēju jābūt nodrošinātām jebkuram labticīgam valdītājam.

4.2.5.7. ***9. pants – Patērētāju tiesiskās aizsardzības līdzekļi neatbilstības līgumam gadījumā***

1. Šis noteikums izslēdz situāciju, kurā preces atgriešana un samaksātās summas atmaksa var būt viens no sākotnējiem variantiem, un tādējādi ir pretrunā patērētāju tiesībām vairākās dalībvalstīs (Grieķijā, Portugālē, Īrijā, Apvienotajā Karalistē, Dānijā un Lietuvā), kuru atšķirības mēdz būt lielas.

2. Jēdziens "samērīgā termiņā" ir subjektīvs un var izraisīt atšķirīgu transponēšanu tik būtiskā jautājumā, kas ir pretrunā maksimālas saskaņošanas mērķim. Piemēram, Bulgārijā, Francijā, Portugālē un Luksemburgā šāds termiņš ir 30 dienas, savukārt Ungārijā, Rumānijā, Grieķijā un Igaunijā tas ir 15 dienas. Noteikumā ir jāparedz termiņš, kas atbilst maksimālajam atsevišķās ES dalībvalstīs izmantotajam termiņam, t. i., 15 dienas.

3. Vārds "neiespējama" 3. punkta a) apakšpunktā ir jāaizstāj ar vārdiem "tehnoloģiski neiespējama".

([14]) EESK atzinums: OV C 67, 6.3.2014., 23. lpp.

4. Arī jēdziens "būtiskas neērtības" ir subjektīvs un būtu jāsvītro vai jāaizstāj ar Austrijas tiesību aktos pieņemto formulējumu, t. i., "pēc iespējas mazākas neērtības", un jāpapildina ar iespēju aizstāšanas nolūkos patērētājam uz labošanas laiku nekavējoties piešķirt līdzīgu preci.

5. Komisijas priekšlikumā nav ņemta vērā vairāku valstu (Francijas, Maltas, Grieķijas, Rumānijas, Portugāles un Slovēnijas) tiesību aktos jau noteiktā prasība, ar kuru saskaņā ražotājiem, kas apgādā profesionāļus, ir pienākums glabāt pietiekamus rezerves daļu krājumus vai spēt savlaicīgi piegādāt minētās rezerves daļas pārdevējam, ņemot vērā attiecīgās preces paredzamo dzīves ilgumu; šis jautājums ir saistīts ar plānoto novecošanos un rezerves daļas garantijas laiku.

6. Komisijai vajadzētu noteikt, ka pārdevējam ir pienākums nodrošināt preces aizstāšanu uz laiku.

4.2.5.8. ***10. pants – Preču nomaiņa***

1. Komisija nav paredzējusi apturēt likumīgo garantiju labošanas vai nomaiņas laikā, kas savukārt ir spēkā vairumā dalībvalstu. Tas pats attiecas arī uz iespējamo strīdu izšķiršanas, mediācijas vai tiesiskās aizsardzības izmantošanas laiku.

2. Nomaiņas gadījumā attiecībā uz nomainīto preci, sākot no tās piegādes brīža, ir jānosaka jauns garantijas laiks, kas ir identisks iepriekšējam.

4.2.5.9. ***11. pants – Patērētāja izvēle starp labošanu un nomaiņu***

1. Jau minēto iemeslu dēļ būtu jāsvītro vārds "ievērojamas".

2. Atkārtotu defektu gadījumā patērētājam jābūt iespējai automātiski izbeigt līgumu.

4.2.5.10. ***13. pants – Patērētāja tiesības izbeigt līgumu***

1. Patērētāja pienākums maksāt par preces lietošanu, tās bojājumiem vai vērtības samazinājumu līguma izbeigšanas gadījumā ir ļoti strīdīgs.

2. Turklāt Tiesa jau ir norādījusi, ka nomaiņas tiesību izmantošanas gadījumā no patērētāja nevar prasīt kompensāciju par defektīvās preces izmantošanu ("*Quelle*" lieta ([15])).

3. Nav vienkārši noteikt, kāda ir atmaksājamā vērtība, ja ir veikta vairāku preču iegāde par fiksētu summu bez nošķīruma.

4.2.5.11. ***14. pants – Termiņi***

Attiecībā uz termiņu ir jāņem vērā garantijas periodi, kas jau ir spēkā vairākās dalībvalstīs (Somijā, Nīderlandē, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē) un kuros ņemta vērā preču ilgtspēja un plānotā novecošanās.

4.2.5.12. ***15. pants – Komercgarantijas***

1. Panta 1. punkts būtu jāpapildina ar jaunu apakšpunktu d), tajā iekļaujot tekstu "citās garantijās, ko pārdevējs sniedz trešo pušu vārdā, kuras piemēro garantiju (aprīkojuma apdrošināšana, zīmola garantijas u. c.)".

2. Ir arī jāsniedz informācija par iespēju nodot komercgarantiju trešām pusēm.

4.2.5.13. ***16. pants – Tiesības uz atlīdzinājumu***

1. Šā jautājuma saskaņošanas trūkums rada ievērojamu pamatu atšķirībām direktīvas piemērošanā, nelabvēlīgi ietekmējot komercdarbību.

2. Regulējumā būtu jāparedz ražotāja tieša un solidāra atbildība pret patērētāju gadījumos, kad patērētājs izvēlas preces labošanu vai nomaiņu.

([15]) Lieta C-404/06 – Eiropas Savienības Tiesas 2008. gada 17. aprīļa spriedums (pirmā palāta) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1461850459727&uri=CELEX%3A62006CC0404.

3. Vajadzētu arī paredzēt, ka gadījumā, ja pārdevējs vēršas pret ražotāju, pārdevējam ir tiesības pilnībā atgūt visus radušos izdevumus.

4. Tāpat kā iepriekšējos punktos, vajadzētu arī paredzēt to tiešsaistes platformu, kurās patērētājs iegādājies preci, solidāru atbildību.

4.2.5.14. ***17. pants – Izpilde***

Ar direktīvas piemērošanas uzraudzību saistīto aspektu saskaņošanas trūkums ir viens no galvenajiem šķēršļiem efektīvai patērētāju aizsardzībai un godīgai konkurencei.

4.3. **Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem (COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))**

4.3.1. Kā Komisija pati jau norāda, priekšlikuma iemesli, īpašo zināšanu ieguve, kā arī ietekmes novērtējumi ir spēkā attiecībā uz abiem priekšlikumiem, ciktāl tie ir paredzēti kā viens veselums, lai sasniegtu kopējus mērķus. Šā iemesla dēļ vispārīgi jautājumi, kas abiem priekšlikumiem ir kopēji, atkārtoti skatīti netiks. EESK izteiks tikai piezīmes par specifiskiem aspektiem. Tomēr uzreiz ir jānorāda, ka šim priekšlikumam kopumā būtu nepieciešama EESK vispārēja piekrišana, jo īpaši attiecībā uz šādiem jautājumiem:

a) īpaša aizsardzība patērētājiem, kuri tiešsaistē iegādājas nemateriālas preces, produktu pieaugošās sarežģītības, sarunu pārredzamības trūkuma, lielāku drošības risku, konfidencialitātes un datu aizsardzības, atsevišķu īpašu negodīgas prakses un negodīgu noteikumu veidu, slēpto izmaksu, mainīgu cenu atkarībā no atrašanās vietas, kā arī izmantoto līdzekļu (internets, mobilie tālruņi, sociālie tīkli u. c.) vairāk nemateriālā rakstura dēļ;

b) nepieciešamība steidzami izstrādāt skaidru regulējumu jomā, kurā pašlaik tikai vienā dalībvalstī (Apvienotajā Karalistē) ir noteikti īpaši standarti šāda veida līgumiem;

c) iespēja tiekties uz maksimālu saskaņošanu paaugstinātā patērētāju aizsardzības līmenī, kas ir piemērojama tikai līgumiem starp uzņēmumiem un patērētājiem (B2C) un kuru turklāt būtu lietderīgi turpināt, izmantojot regulu;

d) nepieciešamība vienotā veidā definēt līgumu juridisko raksturu;

e) nepieciešamība kopumā tuvināt virkni citu pasākumu, kas aprakstīti Digitālā vienotā tirgus stratēģijā, jo īpaši ietverot iniciatīvas saistībā ar satura pārrobežu pārnesamību, platformu lomu, datu brīvu apriti, mākoņdatošanu Eiropā, izmaksām, kuras saistītas ar PVN, kā arī darbības, kuru nolūks ir nodrošināt satura pārnesamību un sadarbspēju, ņemot vērā strīdu izšķiršanas tiešsaistes platformas ieviešanu ([16]) un 2004. gada 27. oktobra Regulas (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, pārskatīšanu;

f) īpaša uzmanība jāvelta fizisko personu aizsardzībai personas datu apstrādes jomā, ko regulē 1995. gada 24. oktobra Direktīva 1995/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ([17]) un 2002. gada 12. jūlija Direktīva 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē ([18]). Šie noteikumi ir pilnībā piemērojami digitālā satura piegādei, ciktāl tā skar personas datu apstrādi;

g) reglamentējošo pasākumu kopuma pārskatīšana elektronisko komunikāciju pakalpojumu jomā;

h) nepieciešamība paredzēt nozīmīgu vietu ar mākoņdatošanu saistītajiem līgumiem.

([16]) OV L 165, 18.6.2013., 1. lpp.
([17]) OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.
([18]) OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.

4.3.2. Turpmākajos punktos sniegti konkrētu grozījumu priekšlikumi attiecībā uz atsevišķiem priekšlikuma noteikumiem, kurus veido 24 panti (nevis 20, kā kļūdaini minēts dažās 5. punkta versijās).

4.3.2.1. ***1. pants – Priekšmets***

Tas, ka direktīva īpaši attiecas uz "pakalpojumu piegādes līgumiem", kā skaidri apliecina jēdzienu "digitālais saturs" un "piegāde" definīcijas attiecīgi priekšlikuma 2. panta 1. un 10. punktā, pastiprina priekšlikumu, kas pausts saistībā ar iepriekšējā direktīvas priekšlikuma 1. pantu.

4.3.2.2. ***2. pants – Definīcijas***

Tiek atkārtots ieteikums patērētāja definīcijas darbības jomā iekļaut individuālas brīvās profesijas.

4.3.2.3. ***3. pants – Piemērošanas joma***

1. EESK varētu pieņemt to, ka maksājums tiek veikts natūrā ("apmaiņā pret cita veida atlīdzību, nevis naudu"), taču šāds jēdziens ir precīzi jādefinē no satura viedokļa. Personas datu vai citu datu piegādes gadījumā ir arī jāprecizē, uz kādiem datiem tā attiecas un ar kādiem nosacījumiem un kādos apstākļos tā tiek veikta.

2. Ir arī jāprecizē, vai tiek iekļauti noteikti pakalpojumi, piemēram, maksas televīzija, *Google* un *Facebook Messenger* pakalpojumi, un vai atsevišķas fiziskas piekļuves platformas vai lietiskais internets ir materiālas vai nemateriālas preces.

3. Nav skaidri zināms, vai 5. punkta a) apakšpunktā noteiktais izņēmums attiecas arī uz veselības aprūpi, azartspēlēm vai finanšu pakalpojumiem. Šis punkts būtu jāprecizē sīkāk, citādi varētu rasties tiesiskās nenoteiktības risks.

4. Ir grūti noteikt, vai šis noteikums ietver arī slēptus maksājumus, t. i., pakalpojumus, kuri tiek sniegti bez maksas, taču īstenošanas laikā var ietvert citus pakalpojumus, par kuriem jāmaksā.

5. Priekšlikuma 3. panta 4. punktā par personas datiem, kuru apstrāde ir noteikti nepieciešama, piemērošanas jomai būtu jāaptver ne tikai līguma izpilde, bet arī līguma noslēgšana. Attiecībā uz šādu datu apstrādi ir nepieciešama atļauja atbilstoši noteikumiem, kas paredzēti tiesību aktos personas datu jomā.

6. Ir arī būtiski svarīgi precizēt atšķirību starp tiešsaistes produktiem un pakalpojumiem un produktiem un pakalpojumiem, kuri ir pilnībā saistīti ar materiālām precēm, piemēram, "valkājamajiem datoriem" (*wearables*) vai lietisko internetu, kuru gadījumā procedūra galvenokārt norisinās digitālā līmenī, neskarot pamatā esošās materiālās preces esamību.

7. Ir jānodrošina, ka datu centru pakalpojumi, konkrēti, pakalpojumi, kas saistīti ar tā dēvēto mākoņdatošanu, šajā priekšlikumā tiek skaidri definēti neatkarīgi no tā, vai tie ir bezmaksas vai sniegti pret atlīdzību, jo tie bieži ir saistīti ar citiem pakalpojumiem vai produktiem, kas tiek sniegti patērētājiem, un attiecīgi var tikt izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas.

8. Tāpat šā instrumenta kontekstā ir jāprecizē, vai digitālā satura pakalpojumi apvienojumā ar komunikāciju pakalpojumiem, piemēram, *Facebook Messenger* vai *Google Hangout*, ir iekļauti, ņemot vērā to, ka pašlaik tie netiek regulēti ar Direktīvu 2002/21/EK par elektronisko komunikāciju pakalpojumiem un parasti tiek pieņemts, ka daži no šādiem pakalpojumiem ir uzskatāmi par elektroniskās komunikācijas pakalpojumiem, kuru gadījumā ir nepieciešama patērētāja pastiprināta aizsardzība.

9. Tāpat arī nav skaidrs nošķirums starp situācijām, kurās personas dati tiek iegūti tikai līguma izpildes nolūkos, un situācijām, kurās ir jāievēro juridiskās saistības. Šā iemesla dēļ EESK iesaka piesardzības nolūkos direktīvu piemērot visiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti apmaiņā pret personas datiem, izņemot vienīgi tos pakalpojumus, kuru sniedzējs īpaši apliecina, ka attiecīgie dati ir nepieciešami tikai līguma izpildei vai juridisko saistību ievērošanai.

10. 4. punkta kontekstā ir arī jāprecizē, kādos gadījumos personas datu iegūšana ir paredzēta līguma izpildei vai juridisko saistību ievērošanai, ņemot vērā, ka citās nozarēs, piemēram, telesakaru un enerģētikas jomā, personas dati, lai arī to izmantošana ir atļauta līguma izpildes nolūkos, bieži tiek izmantoti pašu uzņēmumu reklāmas kampaņās, kā arī – vai datu iegūšanai var piemērot cita veida atlīdzību, nevis naudu.

4.3.2.4. ***4. pants – Saskaņošanas pakāpe***

EESK pieņem priekšlikumā pausto pamatojumu maksimālas saskaņošanas atbalstam, ja vien tiek nodrošināts augstāks patērētāju aizsardzības līmenis.

4.3.2.5. ***5. pants – Digitālā satura piegāde***

Nav skaidri zināms, vai 2. punktā minētais pienākums "piegādā[t] digitālo saturu uzreiz" ir saskaņā ar Direktīvu 2011/83/ES, kurā minēts, ka tūlītējai piegādei ir nepieciešama patērētāja piekrišana, vienlaikus nosakot 14 dienu termiņu atteikuma tiesību izmantošanai (direktīvas 16. panta m) punkts). Būtu vēlams saskaņot noteikumus šajā jomā, lai novērstu pārklāšanās risku, kas kaitētu gan uzņēmumiem, gan patērētājiem.

4.3.2.6. ***6. pants – Atbilstība***

1. Panta 1. punktā ir jāsvītro vārdi "attiecīgos gadījumos".

2. Panta 1. punkta b) apakšpunktā pēc vārdiem "kuram patērētājs to pieprasa" jāiekļauj teksts "vai var pamatoti gaidīt no produkta".

3. Panta 2. punkta ievaddaļā, kā arī b) apakšpunktā jāsvītro vārdi "attiecīgos gadījumos".

4.3.2.7. ***9. pants – Pierādīšanas pienākums***

Panta 3. punktā jāsvītro vārdi "iespējams un".

4.3.2.8. ***11. pants – Tiesiskās aizsardzības līdzeklis nepiegādāšanas gadījumā***

Panta izklāstā nav ņemts vērā satura piegādes veids komplektu formātā, kas pieejami noteiktā termiņā. Šādos gadījumos ir sarežģīti kvantitatīvā veidā noteikt kādas filmas nepieejamības izmaksas proporcionāli komplekta kopējai cenai. Nav arī ņemta vērā iespēja piegādāt citu saturu tādā pašā cenas līmenī (patērētāju iecienītākais risinājums).

4.3.2.9. ***12. pants – Tiesiskās aizsardzības līdzekļi neatbilstības līgumam gadījumā***

Panta 2. punktā izteikums "samērīgā termiņā" jāaizstāj ar tekstu "bez nepamatotas kavēšanās".

4.3.2.10. ***13. pants – Izbeigšana***

1. Panta 2. punkta b) apakšpunktā teksts "piegādātājs veic visus pasākumus, kuri varētu būt gaidāmi, lai atturētos" jāaizstāj ar tekstu "piegādātājs atturas".

2. Panta c), d) un e) apakšpunkts ir atkarīgs no autortiesību regulējuma, kas vēl nav zināms.

4.3.2.11. ***16. pants – Tiesības izbeigt ilgtermiņa līgumus***

Noteiktajam periodam vajadzētu būt tikai sešus mēnešus ilgam.

Ir arī jāprecizē, ka izbeigšana nerada nekādus izdevumus.

Briselē, 2016. gada 27. aprīlī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs
Georges DASSIS

PIELIKUMS

I. Šis specializētās nodaļas atzinuma punkts tika grozīts, ņemot vērā pilnsapulces apstiprināto kompromisa grozījuma priekšlikumu, lai gan sākotnējais formulējums saņēma vairāk nekā vienu ceturto daļu nodoto balsu (Reglamenta 54. panta 4. punkts):

a) **3.4.1. punkts**

Taču saskaņā ar zināmajiem un publiskotajiem rezultātiem izvēlētajam variantam nav pārliecinoša vairākuma atbalsta – patērētāju organizācijas nepārprotami iebilda pret tirgotāja valsts tiesību aktu jebkāda veida piemērošanu, savukārt lielākā daļa~~vairākas~~ arodasociāciju un daži akadēmiķi ir labvēlīgi šim variantam. Turklāt lielākā daļa dalībvalstu apšaubīja jaunu tiesību aktu nepieciešamību attiecībā uz distances pirkumiem (ņemot vērā, ka pašreizējie tiesību akti jau ietver tiešsaistes pārdošanu) un jo īpaši divu direktīvu publicēšanas piemērotību, jo ir grūti konstatēt precīzas un skaidri definētas pamatnostādnes. Objektīvi analizējot apspriešanā gūtās atbildes, pirmajā mirklī šķiet, ka 5. variants gūst vispārēju piekrišanu gan profesionāļu, gan patērētāju vidū, kas, protams, ir saistīts ar tipveida līguma noteikumu saturu, par ko sektorā ir jāvienojas, kā arī ar uzticamības marķējuma izmantošanas un pieņemšanas pakāpi ES uzņēmumos, arī tāpēc, ka šis variants rada vismazākās izmaksas profesionāļiem.

Balsojuma rezultāts:

Par: 115

Pret: 91

Atturas: 18

II. Plenārsesijas dalībnieki noraidīja šādus kompromisa grozījumu priekšlikumus, lai gan sākotnējais formulējums saņēma vairāk nekā vienu ceturto daļu nodoto balsu (Reglamenta 54. panta 4. punkts):

b) **4.2.1. punkts**

Runājot par juridisko pamatu, vairākums EESK locekļu, īpaši patērētāju pārstāvji~~, tāpat kā vairākums EESK locekļu~~ atbilstoši komitejas iepriekšējiem atzinumiem uzskata, ka tam vajadzētu būt LESD 169. panta 2. punktam, ņemot vērā to, ka jautājums nav ~~tikai un vienīgi~~ par vienotā tirgus izveidi, bet galvenokārt par patērētāju tiesību definīciju, viņu aizsardzību un aizstāvību; tomēr ~~daži EESK locekļi, proti,~~ EESK locekļu vidū esošie uzņēmējdarbības pārstāvji, kas lielāku prioritāti piešķir ~~vienotā tirgus īstenošanai~~tam, ka uzņēmējiem ir vajadzīgs skaidru izpildāmo noteikumu kopums, piekrīt Komisijai.

Balsojuma rezultāts:

Par: 110

Pret: 110

Atturas: 10

EESK Reglamenta 56. panta 6. punktā teikts, ka tad, ja balsojumā ir vienāds "par" un "pret" balsu skaits, izšķirošā balss ir sēdes priekšsēdētājam. Atbilstoši šim noteikumam priekšsēdētājs nolēma noraidīt kompromisa grozījuma priekšlikumu.

c) **4.2.2. punkts**

Tā kā ir izvēlēta direktīva, lielākā daļa EESK locekļu, īpaši patērētāju pārstāvji, uzskata, ka saskaņošanai jābūt minimālai, pamatā izmantojot pašreizējās direktīvas par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām (Direktīva 1999/44/EK) modeli, jo izvēlētais variants rada papildu sadrumstalotību, samazina tiesisko noteiktību un izveido divas aizsardzības kategorijas, ņemot vērā, ka veiktajiem "uzlabojumiem" vajadzētu būt piemērojamiem arī pārdošanai fiziskajā pasaulē. Uzņēmēju interešu pārstāvji, kas darbojas EESK, atbalsta priekšlikumu piemērot maksimālu saskaņošanu, to pamatojot ar nepieciešamību nodrošināt skaidrību tiesību piemērošanā vienotajā tirgū.

Balsojuma rezultāts:

Par: 102

Pret: 115

Atturas: 14

d) **4.2.5.3. punkts**

3. pants – Saskaņošanas pakāpe

Lielākā daļa EESK locekļu, īpaši patērētāju pārstāvji, norāda, ka ~~Saskaņošanas~~ saskaņošanas pakāpei vajadzētu būt minimālai ar visām no tā izrietošajām sekām attiecībā uz piemērojamo režīmu. Uzņēmēju interešu pārstāvji atbalsta maksimālu saskaņošanu.

Balsojuma rezultāts:

Par: 112

Pret: 114

Atturas: 12

e) **4.2.5.4. punkts**

4. un 5. pants – Atbilstība līgumam

1. Būtu jāiekļauj "ilgtspējas" kritērijs un jānorāda, no kā ir atkarīgs garantijas derīguma termiņš.

2. Lielākā daļa EESK locekļu, īpaši patērētāju pārstāvji, norāda, ka ~~Atbilstības~~atbilstības prasību definīcija būtu jāformulē ar negatīvu izteiksmi, lai skaidri atbrīvotu patērētāju no pienākuma apliecināt, ka prece nav atbilstīga, par preces atbilstības pierādīšanu jābūt atbildīgam pārdevējam. Uzņēmēju interešu pārstāvji tomēr ieteic, ka atbilstības prasību definīcija būtu jāformulē vispārīgi. Viņu skatījumā galvenajam atbilstības noteikšanas kritērijam vajadzētu būt tam, vai preces atbilst tam, par ko bija panākta vienošanās (piemēram, veids, daudzums, kvalitāte un citas īpašības).

3. Šajā pantā formulētie izņēmumi paredz vispārēju pārdevēja atbildības izslēgšanu, kas nevar tikt vērsta pret patērētāju, neskarot tiesības uz atlīdzinājumu ~~(piemērojami "VW" gadījumā)~~.

Balsojuma rezultāts:

Par: 99

Pret: 126

Atturas: 13

f) **4.2.5.7. punkts**

9. pants – Patērētāju tiesiskās aizsardzības līdzekļi neatbilstības līgumam gadījumā

1. Patērētāju interešu pārstāvji atzīmē, ka šis~~Šis~~ *noteikums izslēdz situāciju, kurā preces atgriešana un samaksātās summas atmaksa var būt viens no sākotnējiem variantiem, un tādējādi ir pretrunā patērētāju tiesībām vairākās dalībvalstīs (Grieķijā, Portugālē, Īrijā, Apvienotajā Karalistē, Dānijā un Lietuvā), kuru atšķirības mēdz būt lielas.* Uzņēmēju interešu pārstāvji – saskaņā ar maksimālu saskaņošanu – piekrīt, ka šī iespēja nav paredzēta.

2. Patērētāju interešu pārstāvji uzskata, ka jēdziens~~Jēdziens~~ "samērīgā termiņā" ir subjektīvs un var izraisīt atšķirīgu transponēšanu tik būtiskā jautājumā, kas ir pretrunā maksimālas saskaņošanas mērķim. Piemēram, Bulgārijā, Francijā, Portugālē un Luksemburgā šāds termiņš ir 30 dienas, savukārt Ungārijā, Rumānijā, Grieķijā un Igaunijā tas ir 15 dienas. Noteikumā ir jāparedz termiņš, kas atbilst maksimālajam atsevišķās ES dalībvalstīs izmantotajam termiņam, t. i., 15 dienas. Uzņēmēju interešu pārstāvji norāda, ka jēdziens "samērīgā termiņā" ir objektīvs juridisks formulējums un vienlaikus paredz iespēju to piemērot atšķirīgās situācijās.

3. Vārds "neiespējama" 3. punkta a) apakšpunktā ir jāaizstāj ar vārdiem "tehnoloģiski neiespējama".

4. Patērētāju interešu pārstāvji uzskata, ka arī~~,Arī~~ jēdziens "būtiskas neērtības" ir subjektīvs un būtu jāsvītro vai jāaizstāj ar Austrijas tiesību aktos pieņemto formulējumu, t. i., "pēc iespējas mazākas neērtības" un jāpapildina ar iespēju aizstāšanas nolūkos patērētājam uz labošanas laiku nekavējoties piešķirt līdzīgu preci. Uzņēmēju interešu pārstāvji atsaucas uz faktu, ka šis plaši zināmais juridiskais formulējums paredz iespēju to piemērot atšķirīgās situācijās.

5. Komisijas priekšlikumā nav ņemta vērā vairāku valstu (Francijas, Maltas, Grieķijas, Rumānijas, Portugāles un Slovēnijas) tiesību aktos jau noteiktā prasība, ar kuru saskaņā ražotājiem, kas apgādā profesionāļus, ir pienākums glabāt pietiekamus rezerves daļu krājumus vai spēt savlaicīgi piegādāt minētās rezerves daļas pārdēvējam, ņemot vērā attiecīgās preces paredzamo dzīves ilgumu; šis jautājums ir saistīts ar plānoto novecošanos un rezerves daļas garantijas laiku."

~~6. Komisijai būtu jānosaka, ka pārdevēja pienākums ir nodrošināt pagaidu aizstāšanu.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 100

Pret: 135

Atturas: 2

g) **4.2.5.10. punkts**

13. pants – Patērētāja tiesības izbeigt līgumu

~~1. Uzņēmēju interešu pārstāvji lūdz pievienot Direktīvas 1999/44 3. panta 6. punktu, kurā noteikts, ka patērētājs nav tiesīgs atcelt līgumu, ja neatbilstība ir nenozīmīga.~~

1. Patērētāja pienākums maksāt par preces lietošanu, tās bojājumiem vai vērtības samazinājumu līguma izbeigšanas gadījumā ir ļoti strīdīgs.

2. Turklāt Tiesa jau ir norādījusi, ka nomaiņas tiesību izmantošanas gadījumā no patērētāja nevar prasīt kompensāciju par defektīvās preces izmantošanu ("Quelle" lieta).

3. Nav vienkārši noteikt, kāda ir atmaksājamā vērtība, ja ir veikta vairāku preču iegāde par fiksētu summu bez nošķīruma.

4. Uzņēmēju interešu pārstāvji lūdz pievienot Direktīvas 1999/44/EK 3. panta 6. punktu, kurā noteikts, ka patērētājs nav tiesīgs atcelt līgumu, ja neatbilstība ir nenozīmīga.

Balsojuma rezultāts:

Par: 110

Pret: 118

Atturas: 18

h) **4.2.5.10. punkts**

13. pants – Patērētāja tiesības izbeigt līgumu

1. Lielākā daļa patērētāju interešu pārstāvju uzskata, ka patērētāja~~Patērētāja~~ pienākums maksāt par preces lietošanu, tās bojājumiem vai vērtības samazinājumu līguma izbeigšanas gadījumā ir ļoti strīdīgs. Savukārt uzņēmēju interešu pārstāvji šo noteikumu atbalsta.

2. Turklāt Tiesa jau ir norādījusi, ka nomaiņas tiesību izmantošanas gadījumā no patērētāja nevar prasīt kompensāciju par defektīvās preces izmantošanu ("Quelle" lieta).

3. Nav vienkārši noteikt, kāda ir atmaksājamā vērtība, ja ir veikta vairāku preču iegāde par fiksētu summu bez nošķīruma.

Balsojuma rezultāts:

Par: 101

Pret: 132

Atturas: 10

i) **1.3. un 1.4. punkts**

1.3. Turklāt attiecībā uz aplūkotajiem aspektiem lielākā daļa EESK locekļu, īpaši patērētāju interešu pārstāvji, nepiekrīt Komisijas sniegtajam juridiskajam pamatam un ierosina drīzāk atsaukties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 169. pantu. No šā panta 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī no 4. punkta izriet, ka pieņemtajiem pasākumiem principā būtu jābalstās uz minimālas saskaņošanas direktīvām, kā to vispārīgi ir pieņēmis Eiropas likumdevējs.

1.4. ~~No šā panta 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī no 4. punkta izriet, ka pieņemtajiem pasākumiem principā būtu jābalstās uz minimālas saskaņošanas direktīvām, kā to vispārīgi ir pieņēmis Eiropas likumdevējs.~~ Tomēr uzņēmēju interešu pārstāvji piekrīt Komisijas minētajam juridiskajam pamatam, jo iekšējā tirgus jautājumi tiek uzskatīti par dominējošiem un uzņēmumiem ir vajadzīgs viens skaidru noteikumu kopums, kas jāizpilda.

Balsojuma rezultāts:

Par: 111

Pret: 123

Atturas: 12